

Alexandr Sergejevič Puškin – Evžen Oněgin

Literární druh:

Lyricko-epické dílo, spíše epika

Literární žánr:

Veršovaný román

Téma:

Nadčasové téma nenaplněné lásky Evžena a Taťány, odehrávající se na pozadí rozporuplného prostředí ruské společenské smetánky 19. století. Znechucení zbytečností, problémy lásky, pohrdání společností, které je důsledkem Oněginovy ztracenosti, jeho vysoká očekávání. Téma lidské osamělosti. Příběh člověka, jenž je obětí sebe sama.

Motivy:

Motiv poutníka, neopětovaná láska a zrazené přátelství, touha po skutečném životě na venkově, touha po klidu

Konflikt:

Jedinečnost vs. uniformita

Ideály vs. rezignace

Konflikt se světem

Bouří se proti společnosti

Láska vs. samota

Prostředí:

Počátek 19. století na ruském venkově

Hlavní postavy:Evžen Oněgin:

- Znuděný mladý šlechtic
- Lehkovážný
- Připadá si zbytečný
- Společenský
- Vzdělaný
- Během díla se několikrát mění
- Nebyl vychován rodič
- Chodil z jedné společenské akce na druhou
- Hrál si se ženami, nezamiloval se do žádné
- Lesk plesů ve městě ho později naplnil nudou a splínem
- Po zločinu, který spáchá je nešťastný

Taťána:

- Romantická citlivá dívka
- Upřímná
- Důvěřivá

- Uzavřená
- Hlubavá
- Samotářská
- Skromná
- Nepřístupná řečem
- Zamiluje se na celý život

Lenskij:

- mladý básník
- snílek
- žárlivec
- vášnivý
- romantický

Olga:

- Starší mladší sestra Taťány
- Společenská
- Koketa
- Veselá
- Energická

Vypravěč:

- Autor je subjektivním vypravěčem

Řeč:

- Román je psán v er-formě
- Vypravěč se výrazně zapojuje do děje
- Přímá řeč je používána v dialozích postav.

Děj:

Hlavní hrdina Evžen Oněgin, petrohradský rodák, mladý svůdce a „lev salónů“, se v prostředí smetánky, velkolepých plesů a večírků pohybuje již od mládí. Postupně jej však tento život omrzí a uvítá zprávu o chorobě svého strýce, žijícího na venkově, za kterým se také brzy vypraví. Strýc umírá a Eugen se ujímá zděděné usedlosti. Za čas se do vsi přistěhuje Vladimír Lenskij, básník ještě mladší než Oněgin. Oba se seznámí a tráví spolu mnoho času v literárních a filozofických debatách. Později oba zavítají do domu Lariných, kde se setkávají se dvěma mladými sestrami, Olgou a Taťanou. Starší z nich, mladá a nezkušená Taťána, se bezhlavě zamiluje do Oněgina a rozhodne se mu napsat dopis, v němž vyjeví svoje city. Eugen však nesdílí Taťaninu lásku a odmítá ji. Po jistém čase znučeného života přichází Oněginovi pozvání na Taťaniny jmeniny. Na oslavě se Oněgin snad jen ze zlostné závidosti snaží přebrat Lenskému jeho milovanou Olgu a daří se mu. Ctižádnostivý Lenskij však nemůže vystát takovou potupu a vyzývá Oněgina na souboj. Příštího dne je Vladimír Lenskij v souboji zastřelen a Eugen, nešťastný ze smrti svého přítele, odjíždí do světa. Následuje jeho dlouhá cesta po Rusi – zhlédne Novgorod, Povolží, Kavkaz, Oděsu. Taťána mezitím odjíždí do Moskvy, aby se zde později bohatě provdala. Po letech se náhodou setkává s Oněginem, který je Taťanou okouzlen. Odhodlá se k činu – napíše Taťaně dopis, nedostane se mu však odpovědi. Až jednou zavítá do Taťanina domu a zde se vše rozřeší: Taťána jej rovněž odmítá a celý román končí nedopovězen.

Jazykové prostředky:

Jazyk je spisovný se spoustou vložených francouzských slov a řadou básnických prostředků. Autor hodně pracuje s kontrasty: město x vesnice, Taťána x Olga, Taťána x Oněgin.

Vypravěčem je autor a román je velmi subjektivní.
 Autor často vstupuje do děje a jako pozorovatel promlouvá ke čtenáři.
 Dlouhé popisy krajiny i dialogy.

Anafora: ...tak dbalé na věrnost i čest, tak přesné v řeči očí, gest, tak postoupené vznešeností, tak prosté sebemenších vin...

Řečnická otázka: A co třpyt krásy od toalet? Co schůzky v zákulisí? Balet? Co vzkazy pro primadonu?

Personifikace: ...a z nich zima zas vykouzila sních

Často je využíváno zvukomalebnosti a přirovnání, text obsahuje i řadu cizích slov a výrazů (spleen = splín, belle Nina, Bordeauxské atd.)

Forma:

8 hlav, každá uvedena citací známých myslitelů,
 je psán tzv. „oněginskou strofou“: 14 osmislabičných nebo devítislabičných, pravidelně se opakujících veršů, pravidelný rým

Kompoziční postupy

Chronologická, zrcadlová kompozice = Dílo nese nejen prvky romantismu, tzv. zrcadlová kompozice, obsahující velké množství kontrastů, ale i prvky realismu např. kritizování ruské společnosti, popisování města a vesnice.

Vztah dějových linií:

Řetězová linie, návaznost událostí

Význam díla:

Oněgin je zde ukázkou zbytečného člověka, cynika s pokřiveným pohledem na svět, od kterého je odtržen. Jeho protikladem je citově založená a naivní Tat'ána (dokud se v Moskvě sama nestane chladnou, jakým se stal Oněgin v Petrohradě).

Medailónek autora:

Alexandr Sergejevič Puškin

Ruský básník, prozaik a dramatik Alexandr Sergejevič Puškin se narodil v roce 1799. Měl šlechtický původ a studoval lyceum pro šlechtice. Po škole se začal politicky angažovat, byl na straně děkabristů, a začal být také literárně činný. Stal se členem literárních spolků Zelená lampa a Arzanas.

V roce 1820 napsal satirické verše proti caru Alexandrovi I. a hrozilo mu vyhoštění na Sibiř. Musel proto odejít na jih Ruska. V roce 1824 se vrátil do rodné obce a brzy mu car Mikuláš opět dovolil volný pohyb. Puškin žil v Moskvě, kde založil časopis Moskovskij Věstnik, a později i v Petrohradu, ale znechutila jej cenzura. Proto se raději oženil a hodně cestoval, stal se úředníkem ministerstva zahraničí.

Zemřel v roce 1837 na následky pistolního souboje na život a smrt s milencem své manželky.

Byl jedním z nejvýraznějších představitelů ruského revolučního romantismu.

Další díla autora:

Poemy – Ruslan a Ludmila, Bachčisarajská fontána, Poltava, Měděný jezdec

Novely – Piková dáma, Kapitánská dcerka

Drama – Boris Godunov, Malé tragédie (soubor čtyř jednoaktovek)

Pohádky – Pohádka o popovi a jeho dělníku Baldovi, Pohádka o zlatém kohoutkovi

Lyrické básně – Mnich, Volnost, Rusalka, Zimní večer, Slavík a růže, Z písní západních Slovanů